

Kara śmierci w 2011 roku

2 kwietnia 2012

W 2011 r. państwa orzekające karę śmierci osiągnęły alarmujący poziom jej wykonywania. Z drugiej strony liczba państw dopuszczających karę śmierci zmniejszyła się o ponad jedną trzecią w porównaniu do ich liczby sprzed 10 lat. Wynika tak z raportu Amnesty International Wyroki śmierci i egzekucje w 2011 roku.

W ubiegłym roku tylko 10 procent wszystkich krajów świata, 20 ze 198, przeprowadziły egzekucje. Egzekucje wykonywano za szereg przestępstw, m.in.: cudzołóstwo i sodomie w Iranie, bluźnierstwo w Pakistanie, „czary” w Arabii Saudyjskiej, handel ludzkimi kośćmi w Republice Konga oraz w ponad 10 krajach przestępstwa narkotykowe. Metody uśmiercania w 2011 r. obejmowały ścięcie, powieszenie, śmiertelny zastrzyk i rozstrzelanie.

Pod koniec 2011 r. około 18 750 osób miało zasądzony wyrok śmierci, a co najmniej 676 osób na całym świecie zostało straconych. Niemniej jednak, Amnesty International zauważa, że liczby te nie obejmują tysięcy egzekucji dokonanych w Chinach, których prawdziwa ilość jest utajniona. Nie obejmują one również prawdopodobnego zakresu stosowania kary śmierci w Iranie – Amnesty International pozyskała wiarygodne raporty potwierdzające znaczną liczbę egzekucji, które nie zostały oficjalnie potwierdzone.

– Zdecydowana większość państw zrezygnowała ze stosowania kary śmierci – powiedziała Draginja Nadaždin, Dyrektorka Amnesty International Polska. – Nasze przesłanie do przywódców pojedynczych państw, które nadal ją stosują, jest jasne: daleko wam do reszty świata w tej kwestii i najwyższy czas podjąć kroki, by przestać stosować tę najbardziej okrutną, niehumanitarną i poniżającą z możliwych kar.

Na Bliskim Wschodzie nastąpił gwałtowny wzrost odnotowanych egzekucji – do prawie 50 procent w stosunku do poprzedniego roku. Na stan ten wpływ mają cztery państwa: Irak (co najmniej 68 egzekucji), Iran (co najmniej 360), Arabia Saudyjska (co najmniej 82) i Jemen (co najmniej 41) – co stanowiło 99 procent wszystkich odnotowanych na Bliskim Wschodzie i w Afryce Północnej egzekucji. Wzrost ilości egzekucji w samym Iranie i Arabii Saudyjskiej ma bezpośrednie przełożenie na światowe statystyki. W 2011 r. tylko w tych dwóch krajach wykonano o 149 egzekucji więcej niż w 2010 r.

Tysiące ludzi zostało straconych w Chinach w 2011 r. – to więcej niż w pozostałych państwach świata razem wziętych. Dane dotyczące kary śmierci są tajemnicą państwową. Amnesty International przestała publikować dane pozyskane z oficjalnych chińskich źródeł, ponieważ są one prawdopodobnie mocno niedoszacowane. Organizacja ponownie wezwała chińskie władze do ujawnienia danych o egzekucjach i wyrokach śmierci w celu potwierdzenia, że zmiany w legislacji i praktyce doprowadziły do znacznego zmniejszenia stosowania kary śmierci w tym kraju w ostatnich czterech latach.

Amnesty International otrzymała wiarygodne doniesienia, że w Iranie dochodzi do wielu niepotwierdzonych lub nawet tajnych egzekucji, które prawie dwukrotnie przewyższają oficjalnie podane liczby. Wykonano tam przynajmniej trzy wyroki śmierci za przestępstwa popełnione przez osoby poniżej 18 roku życia; jest to pogwałcenie prawa międzynarodowego. Odnotowano tam jednak kolejne cztery niepotwierdzone egzekucje młodocianych przestępców, a jedną taką egzekucję odnotowano w Arabii Saudyjskiej.

Stany Zjednoczone po raz kolejny są jedynym krajem obu Ameryk i jedynym członkiem grupy G8 (państw wiodących gospodarek), gdzie dokonuje się egzekucji – w 2011 roku przeprowadzono ich 43. Poza Białorusią, gdzie stracono dwie osoby, w Europie i krajach byłego ZSRR nie stosuje się kary śmierci. Z wyjątkiem pięciu wyroków śmierci w Papui-Nowej Gwinei nie stosuje się

jej również w rejonie Pacyfiku.

Na Białorusi i w Wietnamie więźniowie, ani ich rodziny i prawnicy, nie byli informowani o nadchodzącej egzekucji. Wiadomo o legalnych publicznych egzekucjach przeprowadzonych w Korei Północnej, Arabii Saudyjskiej i Somalii, a także w Iranie.

W większości krajów, w których ludzie zostali skazani na śmierć lub straceni, rozprawy sądowe nie spełniają międzynarodowych standardów uczciwego procesu. W niektórych państwach wydobywa się zeznania przy pomocy tortur lub innych środków przymusu – m.in. w Chinach, Iranie, Iraku, Korei Północnej i Arabii Saudyjskiej.

Nieproporcjonalnie często karę śmierci stosowano wobec obcokrajowców, zwłaszcza w Arabii Saudyjskiej, Malezji, Singapurze i Tajlandii.

Niemniej jednak nawet w państwach, które nadal wykonują karę śmierci, osiągnięto pewne postępy w 2011 r.

Rząd chiński zniósł stosowanie kary śmierci w przypadku 13 przestępstw gospodarczych. Wystąpiono również do Ogólnochińskiego Zgromadzenia Przedstawicieli Ludowych z wnioskiem o zmniejszenie liczby przypadków tortur w areszcie, wzmocnienie roli adwokatów i zapewnienie, że podejrzani o przestępstwa zagrożone karą śmierci będą reprezentowani przez adwokata.

W ciągu dekady liczba egzekucji i nowych wyroków śmierci w USA znacznie spadła. Illinois zniósł karę śmierci, jako szesnasty stan. Ogłoszono moratorium w stanie Oregon. Nawet ofiary brutalnych przestępstw opowiadają się przeciwko karze śmierci.

– Nawet wśród niewielkiej grupy krajów, które wciąż stosowały karę śmierci w 2011 r., widzimy stopniowy postęp. Jest on mały, ale jak pokazuje doświadczenie, jego kontynuacja prowadzi ostatecznie do zniesienia kary śmierci – powiedziała

Draginja Nadaždin. – To się nie wydarzy z dnia na dzień, ale jesteśmy zdeterminowani, by doczekać chwili, w której okaże się, że kara śmierci należy do przeszłości.

Amnesty International sprzeciwia się karze śmierci we wszystkich przypadkach bez wyjątku, niezależnie od charakteru przestępstwa, cech przestępcy lub metody wykorzystywanej przez państwo do przeprowadzenia egzekucji. Kara śmierci narusza prawo do życia i jest najbardziej okrutną, niehumanitarną i poniżającą z możliwych.

PODSUMOWANIE REGIONALNE

Ameryka – USA było po raz kolejny jedynym krajem w obu Amerykach, w którym stosowano karę śmierci. Łącznie odnotowano 43 egzekucje w 13 z 34 stanów, które dopuszczają karę śmierci; to spadek o jedną trzecią w stosunku do 2001 r. W 2011 r. odnotowano 78 nowych wyroków śmierci. Jest to spadek o połowę w stosunku do 2001 r.

Karaiby – Jest to obszar wolny od egzekucji, a liczba państw orzekających karę śmierci zmniejsza się. Tylko trzy kraje orzekły łącznie sześć wyroków śmierci: Gujana, Saint Lucia, oraz Trynidad i Tobago.

Azja i Pacyfik – W 2011 r. w całym regionie odnotowano pozytywne działania podważające zasadność kary śmierci. Nie licząc tysięcy egzekucji, które prawdopodobnie miały miejsce w Chinach, doniesiono o co najmniej 51 egzekucjach przeprowadzonych w siedmiu krajach w regionie Azji i Pacyfiku. Co najmniej 833 nowych wyroków śmierci zostało ogłoszonych w 18 krajach regionu. Podregion Pacyfiku był wolny od kary śmierci z wyjątkiem pięciu wyroków wydanych w Papui-Nowej Gwinei. Nie odnotowano egzekucji w Singapurze i, po raz pierwszy od 19 lat, w Japonii. Uprzednio władze obu krajów silnie popierały karę śmierci.

Afryka Subsaharyjska – W 2011 r. odnotowano znaczący postęp: Benin przyjął ustawodawstwo umożliwiające ratyfikowanie

kluczowego traktatu ONZ mającego na celu zniesienie kary śmierci. Sierra Leone ogłosiło, a Nigeria potwierdziła, oficjalne moratorium na egzekucje. Ponadto Komisja Konstytucyjna w Ghanie zaleciła zniesienie kary śmierci. W trzech krajach Afryki Subsaharyjskiej dokonano co najmniej 22 egzekucji: Somalii, Sudanie i Południowym Sudanie. Tylko 14 z 49 krajów klasyfikuje się jako utrzymujące karę śmierci.

Bliski Wschód i Afryka Północna – W ośmiu krajach regionu można potwierdzić co najmniej 558 egzekucji. W 2011 r. udało się potwierdzić co najmniej 750 wyroków śmierci wydanych w 15 krajach. Nieustające akty przemocy w krajach, takich jak Libia, Syria i Jemen, powodują, że szczególnie trudno zebrać odpowiednie informacje na temat stosowania kary śmierci w regionie w 2011 r. W Libii brak informacji o egzekucjach oraz o wydanych wyrokach śmierci. Zamiast tego często odnotowano uciekanie się do pozasądowych egzekucji, tortur i arbitralnych zatrzymań. Stosowanie kary śmierci w czterech krajach – Iraku, Iranie, Arabii Saudyjskiej i Jemenie – stanowi 99 procent wszystkich odnotowanych egzekucji na Bliskim Wschodzie i w Afryce Północnej. Władze Algierii, Jordanii, Kuwejtu, Libanu, Maroko i Sahary Zachodniej oraz Kataru nakładały karę śmierci, ale powstrzymywały się od jej wykonywania.

Europa i Azja Środkowa – Białoruś jest jedynym krajem w Europie i spośród krajów byłego Związku Radzieckiego, a poza USA jedynym w Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie (OBWE), który przeprowadził egzekucje w 2011 roku – dwóch mężczyzn zostało pozbawionych życia.

Tłumaczenie: Dawid Szkudlarek

Źródło: [Amnesty International](http://www.amnesty.org)